

העולה לגדולה ילמד ממשה איך להתנהג

מנהיג

וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה יוֹצֵא אֶל-אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם [ב, יא]

כל גזירת פרעה להשליך ליאור הבנים היתה למנוע את לידת משה רבינו ע"ה, שראה פרעה באצטגנינות שעתיד לקום מושיעו זה של ישראל. ומשה עם כל גדלותו וחשיבותו המיוחדת יוצא הוא אל אחיו להושיעו ונותן עיניו ולבו להשתתף בסבלותם וצערם. ומכאן לימוד לאותם שגדלו והצליחו שמייד בורחים מאחיהם ומרגישים עצמם עילאים מהם, 'ומעשה אבות סימן לבנים' ועיין סוטה דף לד.

רבי חיים פינקלשטיין
שבילי חיים

☆

גדלות משה - להיות עניו, וכשאין איש לעמוד בראש

ענה

☆

מנהיג

וַיֵּן כַּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ [ב, יב]

וכי פחד מנעו? הרי מגיע למצרי עונש מוות, ויש להציל את המוכה? אלא רבי יהודה במדרש [שמות רבה ל, כז] מבארנו כדרך הפסוק וישעיה נח: "וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע", שראה כי אף אחד מבני ישראל לא התאמץ, ואז פעל הוא, וקיים בזה שני הדברים של מאמר הכמינו ז"ל: א. במקום שאין אנשים השתדל להיות איש ואבות ב. ה. ג. הא אם יש אנשים הווה עניו. וזאת גדלות משה, להיות עניו וכשאין איש - לעמוד בראש. ולכן בהספרו נאמר [דברים לג, כא] "ויתא ראשי עם".

רבי יונה מרעבך
עלה יונה

☆

דמיונו של עם ישראל לחול

הסתר

וַיֵּן כַּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל [ב, יג]

נמשלו ישראל לחול, וזה כי החול לא ישמע כאשר נוטלו מכאן ונתנו לכאן מפני דקותו אשר בו, והדקות הוא מעוט הגשמיות, כי גדר הגשם הוא התפשטות הרחוקים, ולפיכך לא נודע החול כאשר ינטל, שכל דבר שהוא רך כמו העפר והחול שהוא רך לא נשמע כלל [מהר"ל ב, יא]

וכן ראוי להם לישראל אשר יש להם המעלה הבלתי גשמית, להיות כל דבריהם בלתי נודע ובלתי מורגש, שכל דבר אשר הוא בלתי גשמי אינו מורגש, והגשם ומשיגי הגשם הם מורגשים, ולכן ישראל שיש להם מעלה הנבדלת מן הגשם אין ראוי שיהיה עניניהם במורגש אך בנסתר.

ולפיכך כתיב "ויטמנהו בחול", הרמז כי החול שיש בו דקות ואין לו התפשטות הגשם, לכך אינו נשמע ואינו מורגש, כי החרגש הוא לגשמי. וכך ישראל אשר נבדלים בלתי גשמים דומים לחול, לא יהיו עניניהם בגלוי ולא יעלו את זה שהם כמו החול. ופירוש זה ברור, ועוד יתבאר בפרק שאחר זה.

רבי יהודה ליוואי
גבורות ה'

☆